

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

11. De Infantibus & Languidis expositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

ult. l. t. sed de consuetudine poena arbitraria & levior infligi solet pro qualitate culpa. Imò aliquando talem oppressionem prorsus carere culpâ refert Barb. in eod. c. ult. n. 2. Nav. in Man. c. 15. n. 13. si scilicet lectus sit satis amplius, & infans implacabilis, vel quia aliter à frigore defendi non possit.

TITULUS XI.

De Infantibus & Languidis expositis.

SUMMARI A.

1. Homicidis annumerantur exponentes infantes, & que eorum poena?

2. Expositus servus vel filius liberatur à potestate exponentis in quodis?

3. A quibus prestari debeant expositis alimenta?

4. Bona ab expositis vel languidis, à parentibus seu consanguineis desertis relicta, deseriantur ad hospitale, vel eos qui eorum curam gesserunt, non ad hunc vel consanguineos.

5. Quando dominus famulo agrotanti teneatur ad alimenta, curam & salariam?

Um nihil interit, an occidat quis, vel causam mortis præbeat, teste J. C. in l. 15. ff. Ad l. Cornel. de Sicar. ideo homicidis non immeritò connumerantur illi qui eas personas, quibus alimenta, & curam in languoribus seu infirmitatibus suis prestare deberent, ut parentes liberis, vel liberi parentibus, exponunt, & derelinquunt, necare enim videtur, ait textus in l. 4. ff. de Agnoscendis liberis, non tantum is, qui partum præfocat, sed & is, qui abjicit, & qui alimenta denegat, & is qui publicis locis misericordie causâ exponit, quam ipse non habet. Poena hujus delicti præscribitur in Constit. poena Carol. V. a. 132. quòd mulier abiciens, vel exponens infantem poenâ extraordinariâ juxta consilium prudentum affici debeat, siquidem infans adhuc superstes sit; si verò propterea mortuus, juxta circumstantiam pericu-

losa expositionis, in corpore aut vita puniri.

De Jure Canonico poena est arbitraria, & præterea statuitur c. m. b. t. quòd filius familias à patre expositus liberetur ex patria potestate (in quantum scilicet est filio onerosa, non autem in quantum est favorabilis scilicet & quoad successionem, alimenta dotem, &c.) libertus vel servus à Patrono vel Domino expositus in ingenuitatem & libertatem eripiatur.

Porro infantibus expositis, quorum parentes ignorantur, præstantur alimenta ab Ecclesia, si habet sufficientes redditus. c. aurum. 70. causâ. 12. q. 2. vel in hujus defectu à populo & communitate; nisi cum specialia loca & hospitalia pro talibus infantibus constituta sint.

Quòd si expositi vel languidi à parentibus, & consanguineis deserti, post mortem suam aliqua bona reliquerint, in illis hospitale, vel alius, qui eorum curam gessit, excluso fisco & consanguineis tanquam indignis succedit. Nov. 115. c. 3. Surdus de Alimentis. tit. 6. q. 18. n. 19. & quòd nutritor alicujus expositi expensas ab illis repetere possit, qui nutrire tenebantur, docet Stephan. Gratian. Disceptat. forens. c. 265. n. 41.

Quari hoc loco opportunè potest: an & quatenus famulo agrotanti teneatur dominus de necessaria cura providere? w. Communiter DD. sentire cum Bart. in l. si cum dotem. 22. §. sui autem. 8. ff. Solutio matrim. & Sylvest. in verbo familia. n. 4. non teneri dominum ex lege justitiae ad magnas expensas in Medicos pro famulo faciendas, sed tantum ad tenues & alimenta quotidiana, ita tamen, ut si defuncto dominus dives pro famulo majores expensas fecerit, neque contrarium protestatus sit, consueatur intuitu pietatis fecisse, nec repetere possit. arg. l. 1. & l. Alimenta. 11. Cod. de Negot. gestis.

fff fff

gestis.

gestis. Utrum autem eo tempore, quo famulus aegrotat, debeatur ipsi merces, tradidi in lib. III. in tit. de locato. q. 5. ubi affirmativè respondi per l. qui operas. 38. ff. locati. sed ne ista obligatio in iminentium & plures annos exerceat, puto eatenus limitandam, ut procedat quoad illum annum tantummodo, quem famulus servire saltem inceperit, arg. l. post duos. 15. §. 1. C. De Advocatis diversor. judicior. Deinde dominus, qui fecit majores expensas in famulum aegroti, poterit eas deducere juxta dicta.

TITULUS XII.

De Homicidio voluntario vel casuali.

SUMMARIUM.

1. Homicidium aliud voluntarium, aliud casuale, aliud necessarium: & voluntarium aliud directè, aliud indirectè tale.

Homicidium esse hominis occisionem, vulgò notum est. Ejus species Compilator in hac rubr. duas tantum posuit, scil. quòd aliud sit homicidium voluntarium, aliud casuale; sed interpretes communiter tertiam speciem addunt, nimirum homicidium necessarium, quòd vel ex causa justitiæ, vel defensionis committitur. Sed & ista species non incongruè ad homicidium voluntarium referri potest, si homicidium distinguamus in licitum & illicitum.

Cæterum homicidium voluntarium aliud est directè & plènè voluntarium, quod ex proposito & intentione, opere, consilio, vel auxilio committitur. Aliud indirectè voluntarium, seu ut DD. loquuntur, volitum in causa, quando quis agit talem actum, ex quo facile prævidere potest homicidiū secuturum, quamvis directè homicidium non intendat, ut si foeminam prægnantem percutiat, quæ deinde fetus animati abortum fa-

cit; si explodat sclopetum in loco, ubi plures homines transeunt, &c.

Homicidium casuale est, quòd nec directè nec indirectè est volitum; sine quòd nolo, nec culpà commissum est, sed mere casu accidit. Quando autem & qualiter puniatur homicidium indirectè voluntarium, vel si culpa calum præcesserit, dicemus infra, ubi de pœnis homicidii.

§. I.

In quibus casibus licitum sit homicidium.

2. Maleficus rectè jure Divino & humano non occiditur, servato tamen Juris ordine.
3. Jure vitæ & necis nec Dominus in servum nisi expressè permittitur.
4. An bannitum licet occidere?
5. Conditiones certæ requiruntur, ut hoc liceat.
6. Licentia occidendi præscriptum est & non nisi in gravi causâ à magistratu concedenda, nec in sententiâ affirmatiâ facile est præstari.
7. Permissio Juris Civilis de occisione facinorosi deprehensæ, vel adultæ non præcedit nisi Consensu, nec in conscientiâ.
8. Quomodo excusentur ab injuria Leges Civiles præfata?
9. Occidens seipsum ex vitio peccat, & tamen in externo merito puniatur.
10. Mutilatio membri proprii licita est ad conservandam vitam, non autem castitatis.
11. Bonum est corpus castigare & affligere mortali, sed sine notabili vite periculo.
12. Ex speciali Dei inspiratione aliquando in ipsa peccato permittitur.
13. Indirectè sui occisio vel occisio permissa esse potest.
14. Occisio alterius ad defensionem suæ vite est licita, cum moderamine tamen inculpate pœnitæ.
15. Milites, Nobiles & honeste persone non tenent fugere si invadantur: & quid de Clericis?
16. Invasus non tenetur expectare primum ictum, sed se legitime defendat.
17. Qualis pœnis armatum inter invadentem & ipsum requiratur?
18. Non tantum licet, sed etiam obligat charitas aliquando justitiæ est proxiimo ad injuriam puniendam.
19. Filii ex naturali pietate tenentur subverti pœnitentibus: & quid de servis?